

SZABÓ IMRE

Az utolsó idők eseményei

(Az utolsó idők II.)

Kecskemét – Emmaus

1997. október 27-31.

Az utolsó idők eseményei

Miután az előző előadásban betekintettünk a keresztyén reménység egyéni és gyülekezeti távlataiba, most az utolsó idők eseményeiről kell szólnunk. A Keresztyén reménység ugyanis nem valami semleges időben és térben valósul meg, hanem drámai események közt érkezik el céljához. Éppen ezek a drámai események teszik az utolsó időket a szó legszorosabb értelmében utolsó időkké, vagyis az üdvtörténelem utolsó felvonásává.

A Biblia szerint az utolsó idők tulajdonképpen Jézus születésével, vagyis az első eljövételével kezdődtek el. A Zsid. 1,1-ben azt olvassuk: „Miután régen sokszor és sokféleképpen szólt Isten az atyákhoz a próféták által, ezekben a végső időkben a Fia által szólt hozzánk.” Péter apostol a Szent Szellem kitöltését azzal a jóeli próféciával magyarázza meg, amely így szól: „És lesz az utolsó napokban – ezt mondja Isten –, kitöltök az én Szellememből minden hústestre...” (Csel. 2,17)

Az Ótestamentumban és az Újtestamentumban egyaránt bő anyagot: próféciákat, jövendöléseket, ígéreket találunk ezekre az utolsó időkre nézve. Egyes exegéták szerint az Újtestamentumnak csaknem kétharmada jövendő dolgokkal foglalkozik. Az bizonyos, hogy nemcsak az Újtestamentumot, hanem az Ószövetséggel együtt az egész Bibliát is a jövő felé nyitott könyvnek nevezhetjük. Mai kifejezéssel szólva azt mondhatnánk, hogy a Biblia a futurológia első nagykönyve. Bő anyagát az utóbbi időkben teljes virágzásban lévő eszkatológiai irodalom szinte a legapróbb részletekig feldolgozta. A legnépszerűbb és a legtöbbet olvasott vallási tárgyú könyvek az utolsó időkről szóló könyvek.

Ezeket forgatva, szinte menetrendszerű áttekintést nyerhetünk az utolsó idők eseményeiről, természetesen gyakran eltérő, vagy éppen egymásnak ellentmondó felfogásban. Ennek egyik oka az, hogy a Biblia gyakran szimbolikus nyelvet használ, vagyis olyan képeket, hasonlatokat és példázatokat, amelyeket nem könnyű értelmezni. Erről sohasem szabad elfeledkeznünk. Különösen áll ez a Jelenések könyvére, amelyet pedig sokan az utolsó idők „forgatókönyvének” tekintenek. Vannak, akik odáig mennek, hogy egy-egy korjelenséget, sőt egy-egy napi eseményt azonosíthatónak vélnék egy-egy próféciával. Ebben igen óvatossá kell lennünk, nehogy nevetségessé váljunk, mint ahogy az már nem egyszer előfordult olyanokkal, akik hajszálpontosan megjövendöltek bizonyos eseményeket, vagy napra és órára megállapították az Úr visszajövetelének dátumát.

Ennek előrebocsátásával íme az utolsó idők egyik eseménylistája, úgy, ahogy azt H. Schumacher: Die Lehre der Bibel c. könyvében összeállította, – persze, több ilyen felsorolást is elővehetnénk, és ha telne rá az időnkől, összehasonlíthatnánk őket, ami rendkívüli tanulságokkal járna.

De vegyük most csak Schumachert, aki talán a legáttekinthetőbb:

- Izrael összegyűjtése és megőrzése,
- Jézus visszajövetele az övéihez (illetve az elragadtatás),
- A gyülekezet Krisztus ítélőszéke előtt,
- A gyülekezet jövőbeni feladatai,
- Az antikrisztus és a nagy nyomorúság ideje,
- A különböző ítéletek és csapások az antikrisztusi világon,
- Az utolsó idők Babilonja,
- Jézusnak, mint királynak és bírónak eljövetele az övéivel, ítélet az akkor élő népek fölött,
- Az ezeréves birodalom vége,
- Az utolsó ítélet,
- Új ég és új föld, az új Jeruzsálem,
- Az utolsó kitekintés a jövőre

Ezeket az eseményeket természetesen nem tárgyalhatjuk meg egy előadás keretében, ezért csak azokra térek ki, amelyek szerény véleményem szerint a legfontosabbak. Ezek pedig a következők:

- 1) Az antikrisztus és a nagy nyomorúság,
- 2) Az ezeréves birodalom,

3) Az új ég és az új föld. (A két utóbbit már az előző előadásunkban is érintettük.)

1. Az antikrisztusról

Az 1.János 2,18-ban ezt olvassuk: „Gyermekeim, itt az utolsó óra, és amint hallottátok, hogy eljön az antikrisztus, hát most sok antikrisztus támadt, ebből tudjuk, hogy eljött az utolsó óra.” Ebből az idézetből világos, hogy az utolsó időkre teljesen az antikrisztus nyomja rá bélyegét. Ezért volt mindig balgaság az az optimizmus, hogy a történelmi fejlődés során majd szépen, minden akadály és bonyodalom nélkül megvalósul Isten országa (királysága). Anélkül, hogy dualista nézeteket vallanánk, azt mégiscsak látnunk kell, hogy a történelem színpadán két hatalmas erő küzd egymással: Isten és nagy ellensége, a Sátán (Ellenkező). Nem mintha a gnózis szellemében két egyenrangú fél küzdene egymással (a világosság és a sötétség, a szellem és az anyag, a jó és a rossz), hanem arról van szó, hogy Istennek van egy alapelve, amely szerint mindenkinek el kell játszania a maga szerepét, mindennek be kell érni (Lásd a búza és a konkoly/vadóc példázatát). Tehát a Sátán is szabadságot és lehetőséget kapott arra, hogy végigharcolja a maga istenellenes harcát. Aminthogy az ember is szabadságot és lehetőséget kapott arra, hogy végigjárja a maga útját. (Tékozló fiú példázata)

De kicsoda is a Sátán? Egy szellemi rendszer, vagy személyes hatalom? Mind a kettő. Ezért történhetett meg, hogy a Sátán mindig képviselve volt és van ma is a világon. A Sátán nagy előfutárai közé tartoztak: Kain, Nimród, Bálám, Góliát, Néró, Mohamed, Napóleon, Hitler, Sztálin. A reformátorok a pápaságot is antikrisztusi intézménynek tartották. Érdekes, hogy a pápa latin címének, a Vicarius Filii Dei latin számértéke 666, az antikrisztus száma és bélyege. A racionalista bibliatudomány ezt Néró császárnak, a nagy keresztyénüldözőnek tulajdonította.

A Sátán eredetére itt nem térek ki. Erich Sauer üdvtörténeti tanulmányaiból nagyon sokat tudhatunk meg róla. (A megfeszített diadala; Isten, emberiség, örökkévalóság) Itt csak annyit róla, hogy ő a nagy ellenség (héber neve: Ellenző), aki azonban nemcsak harcol Isten ellen, hanem utánzója is Istennek (durvábban: Isten majma). A Szentháromságot másolva ő is hármas létű és megjelenésű: ellen-isten, ellen-fiú, ellen-szellem, azaz ördög, antikrisztus és hamis (ál-) próféta.

Mi tulajdonképpen a Sátán célja? Röviden és egyszerűen fogalmazva nem kevesebb, mint az, hogy elhódítsa Istentől a világot, ezért elébe akar vágni a megváltásnak és Isten helyett ő akarja megvalósítani újra a Paradicsomot a földön, és ő akar a világnak istene lenni. Ezért, mielőtt Jézus visszajön a földre, hogy helyreállítsa Isten Országát, a Sátán megelőzi őt az antikrisztus személyes megjelenésével. Mint már utaltam rá az imént, az antikrisztusnak mindig voltak előfutárai, de most személyesen ő maga fog megjelenni.

Sokan találgatják, hogy a zsidók közül vagy más népek közül származik-e majd, hol és milyen formában fog fellépni. Vannak, akik szerint inkognitóban már itt van valahol, s csak arra a pillanatra vár, amikor majd nyilvánosságra kell lépnie. Bárki legyen is, annyi bizonyos, hogy zseniális ember lesz, „übermensch”, aki varázslatos személyiségével sokakat megnyer magának, hiszen amint már mondtuk, nemcsak az Úr ellen harcol, hanem helyettesíteni, pótolni kívánja, tehát személyiségében is sokat mutat az igazi Krisztusból.

2. Az antikrisztusi birodalom

A személyi kérdésnél is fontosabb az, hogy miben áll majd az antikrisztus uralma, milyen lesz az ő „országa” (királysága). Ezt pedig így foglalhatjuk össze: olyan világállamot teremt, amely kiterjed majd az egész földre és magában foglal minden nemzetet. („adtak neki teljhatalmat minden törzsön, népen, nyelven és nemzetben.” Jel. 13,7) Diktatúrája teljes politikai és hatalmi egységet teremt, amelyet Sztálin is megpróbált megvalósítani. A történelem utolsó szakaszát tehát nem háborúk jellemzik, hanem olyan békekorszak lesz, amilyen volt Jézus születésekor Augustus császár idején a római birodalomban.

A gazdasági élet, az ipari termelés, kereskedelem, pénzügyek teljesen egy kézbe kerülnek. Senki, aki a Fenevad (antikrisztus) bélyegét fel nem vette, nem részesülhet a javakban. A bankok, nagy konszernek és monopóliumok központi irányítás alá kerülnek. A szociális problémákat megoldják, a társadalmi gondoskodás mindenkire kiterjed. Megvalósul a jóléti állam.

Vallási tekintetben is teljes világegység valósul meg. Amit évszázadokon és évezredek át nem sikerült a különböző vallások és felekezetek közt elérni, azt megteremti az antikrisztus. Egyetlen kultusz létezik csupán, mégpedig az ő kizárólagos imádása. Már ebből is nyerhettünk ízelítőt a sztálini és hitleri személyi kultuszban. Szépen mondja E. Sauer: Míg Krisztusban Isten emberré lett, addig az antikrisztusban az ember

lesz istenné. Ezzel természetesen megszűnik minden lelkiismereti szabadság. Létrejön a világegyház, az állam és az egyház összeolvadása. Az antikrisztus imádata természeténél fogva egyben emberimádatot, emberkultuszt is jelent. Az antikrisztusi vallás tulajdonképpen nem más, mint emberközpontú önistenítés, önmegváltás vallása. És ez tetszeni fog a tömegeknek. Az ellenállóknak a legsúlyosabb üldözésekkel kell szembenéznüik, sok lesz a mártír. Az antikrisztusi uralom tehát, szemben az általános hiedelemmel, nem vallástalan, hanem nagyon is vallásos korszak lesz, – csak negatív előjellel –, vagyis démoni tartalommal.

A Jelenések könyve szerint az antikrisztusi birodalmat sorozatos csapások és isteni ítéletek érik, amelyekre itt nem térek ki. Mindezek ellenére azonban létrejön az önmegvalósításnak és önistenítésnek egy olyan nagyszabású kísérlete, amilyen a babiloni torony építése volt. A Jelenések könyve nem is nevezi másnak ezt az antikrisztusi birodalmat, mint Nagy Babilonnak, nagy paráznának és a föld utálatosságai anyjának. (Jel. 17,5) Viszont a hívők számára ez lesz a nagy nyomorúság ideje, amelyről az Úr beszélt. (Mát. 24)

3. Mikor jelenik meg az antikrisztusi birodalom?

Mikor jelenik meg az antikrisztus, illetve mikor valósul meg az antikrisztusi birodalom? A 2. Thesszalonikai levél 2. részében Pál azt írja, hogy: „az Úr napját megelőzi a törvénytörés (pusztulás) fiának megjelenése, amit most még visszatart valami. Nem emlékeztek rá, hogy amikor még nálatok voltam, megmondtam nektek mindezt? És azt is tudjátok, hogy mi tartja vissza most még, hogy a maga időszakában lelepleződjön... csak hogy annak, aki azt most még visszatartja (lefogva tartja), félre kell az útból tolatnia.” Igen, a thesszalonikaiak tudták, ki az, de azóta sem tudja senki – mondják az exegeták. A nagy egyházatyák: Iréneus, Tertulianus, Chrisostomus a római birodalmat, mint kultúr- és jogállamot tartották, ennek a visszafogó erőnek mások, különösen a mai igemagyarázók közül az elragadtatás előtt álló gyülekezetre gondolnak. E felfogás szerint a gyülekezet elragadtatásának éppen az a lényege, hogy ezzel megmenekül a nagy nyomorúságtól. Némelyek viszont ezt egyenesen erkölcstelen felfogásnak tartják azokra gondolva, akiknek át kell majd élniük az üldöztetéseket. (Csia)

Minden esetre ezt a fontos eszkatológiai dátumot sem ismerjük, abban viszont egyértelmű a prófécia, hogy az antikrisztusi birodalom csúcspontja egyben megítélésének és pusztulásának is az időpontja. A nagy nyomorúság és az ítéletek borzalmai megrázzák az egész földkerekséget. Ezekről van szó a Jelenések könyve 16. és 17. fejezetében, a hét pecsét, a hét mennydörgés, a hét pohár és az apokaliptikus lovasok megjelenésében. Ekkor megy végbe az armageddoni csata. Amikor ezeket a próféciaikat olvassuk, akkor kétszeresen is bölcs dolog E. Sauernek idevonatkozó megjegyzéseit figyelembe vennünk: „Ezek mind próféta rejtjelek, amelyeket még egy ember sem oldott meg megtámadhatatlan bizonyossággal. Majd a beteljesedés adja meg Magyarázatot.” Végül mennyei seregek élén megjelenik Krisztus (Jel. 19,11-16), és miként az utolsó előtti szó az antikrisztusé volt, úgy az utolsó szó Krisztusé lesz. „És foglyul esett a fenevad és vele együtt a hamis próféta, aki a csodákat tette az ő nevében, amelyekkel megtévesztette azokat, akik a fenevad bélyegét magukra vették és imádták az ő képmását: élve vettetett mind a kettő a kénnel égő tűz tavába.” (Jel. 19,20) A következő, 20. részben magát a Sátánt illetően pedig azt írja János apostol: „És láttam, hogy egy angyal leszállt a mennyből, az alvilág kulcsa volt nála és egy nagy lánc a kezében. Megragadta a sárkányt, az ősi kígyót, aki az ördög és a Sátán, megkötözte ezer esztendőre, levetette a mélységbe, bezárta és pecsétet tett rá.” /Jel. 20,1-3)

4. Az ezer éves birodalom kezdete (királyság)

A Sátán megkötözésével elérkezik a várva várt idő, a beteljesedés napja, az üdvtörténelem legszebb korszaka: Isten országának (királyságának) a helyreállítása, amelyet a Jel. 20,4. alapján Ezeréves Birodalomnak nevezünk. Ha elfogadjuk, hogy Jézus már előzőleg visszajött az ő gyülekezetének elragadtatására, akkor ez a második visszajövele. Minden esetre ez pontosan úgy történik, ahogy a prófécia szól róla: „Íme, eljön a felhőkkel, meg fogja Őt látni minden szem, azok is, akik átdöfték Őt, és gyászt ül miatta a föld minden törzse. Úgy lesz! Ámen!” (Jelenések 1,7)

Az ezeréves uralom a népek megítélésével kezdődik a Jósafát völgyében. Csak az akkor élő emberek állnak ítélőszék elé, a halottakra majd az utolsó ítélet alkalmával kerül sor. (A Máté 25-ben található prófécia szerint ez összeolvad az utolsó ítélettel. Vannak exegeták, akik itt rámutatnak arra, hogy az ószövetségi próféciaikban is összeolvad Jézus első és második eljövetele.)

Az Ezeréves Birodalom – hogy úgy mondjam – legfőbb érdekeltje és szereplője a zsidó nép. A gyülekezet, az eklézsia már beérkezett, az elragadtatás által egygyé vált Urával és együtt is jön vissza vele ezeréves

uralkodására, vagyis a Királyság helyreállítására. A Királyság, vagyis Isten országának az ügye és a zsidó nép sorsa viszont elválaszthatatlan egymástól.

A zsidó nép titkára nem térhetek ki részletesen. Itt csak annyit, hogy ez a nép nem egy a népek közül, hanem a NÉP, amelyet Isten arra választott ki, hogy benne és általa áldassanak meg a föld többi népei. Ez a csodálatos nép a csodák népe, – mondja Veldkamp holland teológus. Tudjuk azonban, hogy Izrael elutasította a Messiást. A tradicionális keresztyén teológia ezt úgy dolgozza fel, hogy ezzel, mint néppel, Izrael befejezte történelmi szerepét, és helyébe Krisztus gyülekezete, az egyház lépett. A megtért zsidókból és pogányokból álló egyház képezi immár az új, Szellemi Izraelt, Isten népét. Pál apostol azonban a Római levél 11. fejezetében arról tesz bizonyosságot, hogy Isten nem vetette el végleg az ő választott népét, hanem amikor majd a pogányok száma betelik, akkor az egész Izrael kegyelmet talál és megtér.

Hogy Isten valóban munkálkodik Izrael megújulásában, azt a zsidók Palesztinába való visszavándorlása bizonyítja. Izrael államának megalapítása a legnagyobb történelmi csodák közé tartozik és rendkívüli, kimagasló eszkatológiai jel. Ezzel tulajdonképpen Ezékiel próféta nagy látomása kezd megvalósulni Izrael feltámadásáról. (Ezékiel 37) Egyelőre azonban Izrael, mint nemzet tért vissza ősi földjére, de ott Isten népévé fog válni. Ezt akarja megakadályozni kegyetlen támadásaival az antikrisztus a nagy nyomorúság idején.

Amikor azonban az ég felhőin megjelenik Jézus, mintha pikkelyek esnének le Izrael szemeiről (mint Pál szemeiről egykor) és felismeri Messiását. Sírással térnek meg hozzá, mély bűnbánatukban maguktól fognak megundorodni, ahogy Ezékiel 36-ban olvassuk: „Akkor visszagondoltok arra, hogy milyen gonoszul éltetek és milyen rosszak voltak tetteitek és megundorodtok magatoktól utálatos bűneitek miatt.” Az Úr pedig megkönyörül rajtuk, teljes bűnbocsánatban részesíti őket, kiárasztja rájuk Szent Szellemét, közzívük helyett hússzívet ad nekik. Izrael szent néppé válik.

5. Élet az ezer éves birodalomban

A megváltás célja azonban nemcsak Izrael, hanem a többi népek is. És a pogány népek is megtérnek mind, de nem olvadnak be Izraelbe, hanem mindegyik megőrzi a maga nemzeti azonosságát és anyanyelvét. Most a szó valódi értelmében lesznek keresztyén nemzetek, amelyek már nem versengenek és harcolnak egymással, hanem békében és harmóniában élnek egymás mellett Krisztus uralma alatt, aki a prófécia szavai szerint „Vasvesszővel legelteti azokat.” (Jel. 19,15) Miután a Sátán meg van kötözve, nem vezetheti félre az embereket és nem uszíthatja egymás ellen a népeket, nincsenek többé viszályok és háborúk.

Mindez pedig úgy valósul meg, hogy Jeruzsálem válik a világ fővárosává és szellemi központjává, ahonnan Isten ismerete és imádata kisugárzik az egész világra. Izrael példaszerű hitével, erkölcsi életével és missziói buzgóságával most tényleg betölti eredeti küldetését, hogy áldására legyen a világnak. Az Urnak hűen szolgáló Izrael mellett itt van az Úr gyülekezete is, az eklézsia, amely közbenjárói papi szolgálatot is végez az egész világért.

De az Ezeréves Birodalomnak nemcsak a lakói lesznek egészen mások, mint az előző korok emberei, hanem a környezet is teljesen megváltozik. Elsősorban a természetben mennek végbe nagy változások. „Örülni fog a pusztaság és a szomszéd föld, vígad a pusztaság és kivirágzik rajta a nárcisz. Virágba borul és vígad, vígan örvendezik.” (Ézsaiás 35,1-2) Mai nyelvünkön tehát úgy is elmondhatjuk, hogy megszűnnek azok a szörnyű környezeti ártalmak és szennyezések, amelyek tönkrevéssel fenyegetik az egész természeti világot. Az állatvilágban is érzékelhető lesz a béke uralma, a vadság odáig szelídül, hogy a farkas a báránnyal legel együtt, az oroszlán szalmát eszik, mint a marha. (Ézsaiás 11,6-7) És nagy változások történnek az emberek fizikai életében is: megszűnnek a betegségek, nem veszedelemre szülnek az asszonyok és megnő az emberi életkor. „Mert a legfiatalabb is száz éves korban hal meg... Mert népem élete olyan hosszú lesz, mint a fáké.” (Ézsaiás 65,20-22)

Ezekkel a próféciákkal a konzervatív teológia nem tudott mit kezdeni, legtöbbször elspiritualizálta, vagy az új égre és új földre helyezte. Az újabb eszkatológiák az Ezeréves Birodalomra alkalmazzák, mint az Izraelnek tett ígéretek beteljesülését.

6. Az utolsó ítélet

Mindezek ellenére az Ezeréves Birodalomnak mégis vége szakad. Ugyanis az ezer esztendő végén a Sátán feloldatik bilincseiből és lehetőséget kap arra, hogy még egyszer megkísértse, illetve megpróbálja az

emberiséget. Mert Isten alapelve a szabad választás alapján történő döntés. Az eredmény ezúttal is elkeserítő. Kiderül, hogy a bűn nem környezeti és társadalmi probléma, ahogyan azt a világ tudósai és bölcsei oly sokszor és sokféleképpen hangoztatták. Nyilvánvalóvá válik, hogy a bűn, az Isten elleni lázadás kizárólag az emberi szív kérdése. Az Ezeréves Birodalom minden áldása ellenére a Sátánnak sikerül újra szembefordítani a népeket az Úrral és az ő szentjeivel. De ezzel be is telik a mérték; a Sátán a tüzes tóba vettetik, ahol a fenevad (antikrisztus) és a hamis próféta van. (Jel. 20,10)

És mint a történelem utolsó felvonásának utolsó jelenete, végbemegy az utolsó ítélet. János apostol grandiózus látomása szerint megjelennek a halottak mind, hogy az élet könyvébe Írottak alapján ítéltesse meg, Természetesen azok, akik az elragadtatás alkalmával már megjelentek Krisztus ítélőszéke előtt, valamint azok, akik az Ezeréves Birodalom kezdetén megítéltettek, már nem ítéltetnek meg újra. Ezért mondja az ige: Boldogok, akiknek része van az első feltámadásban.

De nemcsak az emberek felett hangzik el az utolsó ítélet, hanem a régi világ felett is. Az ég és a föld tűzben elpusztul. Az egek recsegve-ropogva elmúlnak, az elemek égve felbomolnak, a föld és a rajta lévő alkotások is megégnek.” – írja Péter apostol. (2.Pét. 3,10)

7. Új ég és új föld

De ugyanakkor, amikor elhangzik a régi, az ítéletre és pusztulásra igazán megérett világ utolsó akkordja, felhangzik egy új világnak a nyitánya. Az ítélet tűzéből egy új világ emelkedik ki. „És láttam új eget és új földet, mert az első ég és az első föld elmúlt.” – írja János (Jel. 21,1) Az igemagyarázók szerint nem egy egészen másik, hanem egy egészen megújított világról van szó – mint ahogy az ember újjászületésénél is nem egy másik, hanem egy teljesen átformált és megújított lényről van szó.

A megváltott emberiségnek (az Egyháznak és Izraelnek) ez az új föld lesz az otthona. De ami ennek az új földnek csodálatos átalakulásánál is nagyobb áldása lesz, az abból fog állni, hogy nemcsak a megváltott emberiségnek, hanem magának Istennek is a lakhelyévé válik. A túlvilágból evilág lesz, az időből örökkévalóság, – ahogyan azt E. Sauer olyan szépen mondja.

Ez a csoda azáltal valósul meg, hogy a mennyei Jeruzsálem leszáll a földre. Az Atya a Fiúval együtt lakik az új emberi társadalomban. Ezért nincs is szükség templomra a városban, mert az Úr jelenléte fölöslegessé teszi azt. Az egész várost Isten Szelleme, világossága, szeretete és békéje tölti be. Tulajdonképpen az történik meg most, aminek már az első teremtésben is meg kellett volna történnie: Isten és ember szeretetközössége által Paradicsommá válik a föld. Tehát, végülis Isten győz, Isten üdvterve megvalósul, – mégpedig sokkal gazdagabban és tökéletesebben.

Befejezésül arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy amikor a mennyei Jeruzsálem szépségeiről és csodáiról olvasunk, akkor különösen komolyan kell vennünk, hogy a Biblia szimbolikus nyelvén szól hozzánk a prófécia. Csak egy példát említek; amikor az arany utcákról van szó, akkor a szent élet fényéről és tisztaságáról van szó, mivelhogy az arany a fénynek, a napnak a jelképe.

Ez a fény világítsa hát be már most is a szívünket és ne az emberi képzelődés!